

Αναπολώντας την εποχή των Greek statistics

Της Μιράντας Ξαφά

Διαβάζοντας το πρόσφατο άρθρο του κ. Μάτσου, μου ήρθε στο μυαλό η περίφημη φράση του Ταλλεϋράνδου για τους Βουρβόνους, όταν επανήλθαν στο θρόνο 25 χρόνια αφού τους ανέτρεψε η Γαλλική επανάσταση: "Δεν έμαθαν τίποτε και δεν ξέχασαν τίποτε". Ο κ. Μάτσος μοιάζει να αναπολεί την εποχή των Greek statistics -την πολιτικά υποκινούμενη χειραγώγηση των Ελληνικών στατιστικών στοιχείων που τα κατέστησαν αναξιόπιστα- όταν "η πάγια εθνική πρακτική" ήταν η "διαπραγματευτική αντίσταση" (σύμφωνα με τα δημόσια γραφόμενα το 2013 προς την Εισαγγελία Αρείου Πάγου από τον κ. Αδαμόπουλο, τότε πρόεδρο του Συντονιστικού Οργάνου των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος). "Πάντως, σε ορισμένες περιπτώσεις είναι απαραίτητο να υπάρχει κάποια ευελιξία όσον αφορά το χρόνο καταγραφής", γράφει ο κ. Μάτσος, δείχνοντας διάθεση τεχνητής μεταφοράς ελλειμμάτων.

Δεν είναι ξεκάθαρο τι ακριβώς ισχυρίζεται ο κ. Μάτσος σχετικά με τις επιστροφές φόρων που προέκυψαν από τα πιστωτικά εκκαθαριστικά του 2009. Ότι κακώς πληρώθηκαν μέχρι και τον Φεβρουάριο του 2010, ώστε να περιληφθούν στο έλλειμμα του 2009; Έπρεπε κατά τη γνώμη του να μεταφερθούν στο 2010 για να μην αντιληφθούν οι κεφαλαιαγορές ότι το έλλειμμα του 2009 ήταν εκτός ελέγχου;

Όσο για τις πληρωτέες υποχρεώσεις των νοσοκομείων του έτους 2009, αυτές ανήλθαν σε 611 εκατ., όπως γράφει ο κ. Γεωργίου στη συνέντευξή του ΒΗΜΑ της περασμένης Κυριακής, και όχι 1,2 δισ. όπως γράφει ο κ. Μάτσος. Πέρα από το γεγονός ότι ήταν "δεκαδική σκόνη" (0,25% του ΑΕΠ), είναι δύσκολο να αντιληφθεί κανείς γιατί ήταν επιλήψιμο να περιληφθεί αυτό το ποσό στο έλλειμμα του 2009. Όπως προβλέπουν οι κανόνες Eurostat, ήδη από την πρώτη δημοσίευση

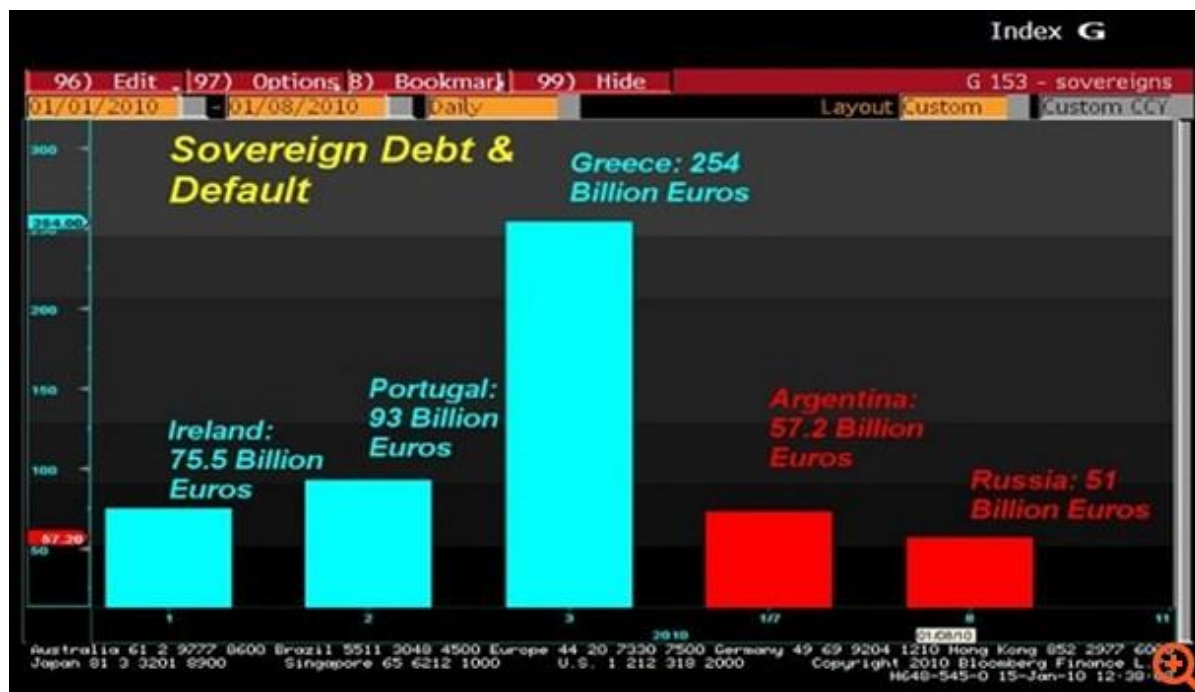
του ελλείμματος του 2009 τον Απρίλιο 2010, οι υποχρεώσεις που αφορούν προμήθειες νοσοκομείων για τα έτη 2006-2009, ύψους 4,5 δισ. ευρώ, καταγράφηκαν σε δεδουλευμένη βάση (accrual basis) στα αντίστοιχα έτη που δημιουργήθηκαν και αυτή η ορθή καταγραφή διατηρήθηκε στη δημοσίευση του αναθεωρημένου ελλείμματος το Νοέμβριο του 2010. Προφανώς η μη καταγραφή τόσο μεγάλων ανεξόφλητων υποχρεώσεων επί τέσσερα ολόκληρα χρόνια είναι αποτέλεσμα της τότε ενδημικής μη τήρησης των κανόνων της στατιστικής. Και φυσικά, οι μεγάλες ανεξόφλητες υποχρεώσεις των νοσοκομείων για τόσα χρόνια ήταν το αποτέλεσμα της άθλιας δημοσιονομικής διαχείρισης της χώρας και του "πάρτυ" στο οποίο αναφέρεται ο κ. Μάτσος που διπλασίασε την φαρμακευτική δαπάνη την περίοδο 2004-09.

Όσον αφορά το θέμα της "διαπραγμάτευσης για εκπτώσεις", θυμίζω ότι η καθυστερημένη πληρωμή των προμηθευτών ρυθμίστηκε τελικά το Νοέμβριο 2010 με ομόλογα ΕΔ βάσει του Ν.3867/2010. Το γεγονός ότι κάποιοι προμηθευτές επέλεξαν να προεξοφλήσουν τα ομόλογα με έκπτωση δεν επηρεάζει με κανένα τρόπο την καταγραφή των δαπανών της Γενικής Κυβέρνησης, για τις οποίες υπήρχαν πληρωτέες υποχρεώσεις. Οι προμηθευτές μπορεί να εισέπραξαν μειωμένα ποσά λόγω προεξόφλησης των ομολόγων, η αξία όμως των ομολόγων - που συνιστά την υποχρέωση του Κράτους προς τον κάτοχο του ομολόγου- δεν άλλαξε και παρέμεινε πληρωτέα κατά τη λήξη τους.

Όσο για τις αμυντικές δαπάνες, ο κ. Μάτσος παραδέχεται ότι "δεν γνωρίζουμε από τις δημοσίως διαθέσιμες πληροφορίες πώς ακριβώς κατάφερε η κυβέρνηση Παπανδρέου να εγγράψει 700 εκατ. υψηλότερες αμυντικές δαπάνες στη χρήση 2009, γνωρίζουμε όμως ότι το έπραξε...". Υψηλότερες δαπάνες σε σχέση με τις; Αν ο κ. Μάτσος δεν γνωρίζει αν καλώς ή κακώς παρελήφθησαν παραγγελίες της προηγούμενης κυβέρνησης, οι ισχυρισμοί του αποτελούν υπόνοιες προς απόδειξη και όχι γεγονότα.

Ουδόλως ισχύει ότι "μη παρουσιάζοντας άλλα στοιχεία, η κα. Ξαφά παραδέχεται τα λοιπά κονδύλια νόθευσης του ελλείμματος 2009 (της πραγματικότητάς του, όχι της λογιστικής του) εμμέσως ως ορθά". Πέραν του ότι ο κ. Μάτσος δεν παρουσίασε κανένα αξιόπιστο στοιχείο νόθευσης του ελλείμματος του 2009, ελάχιστη σημασία έχουν τέτοια στοιχεία για το πως φτάσαμε στο Μνημόνιο. Η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση απλώς επιβεβαίωσε την διαπίστωση του Warren Buffett ότι "στην άμπωτη φαίνεται ποιός κολυμπάει γυμνός". Οι πρώτες χώρες που επηρεάστηκαν από την κρίση ήταν όσες είχαν μεγάλες δανειακές ανάγκες που οι κεφαλαιαγορές δεν ήταν πλέον πρόθυμες να χρηματοδοτήσουν. Σε ένα επενδυτικό κλίμα "risk-off", μικρή σημασία είχε αν το έλλειμμα του 2009 ήταν 11%, 13% ή 15% του ΑΕΠ (η Πορτογαλία προσέφυγε σε Μνημόνιο με έλλειμμα 9% του ΑΕΠ). Σημασία είχε η αλματώδης αύξηση του δημοσίου χρέους από 168 δισ. το 2003 (97% του ΑΕΠ) σε 300 δισ. το 2009 (130% του ΑΕΠ) που δημιούργησε τεράστιες ανάγκες αναχρηματοδότησης τα επόμενα χρόνια, γνωστές μέχρι τελευταίας λεπτομέρειας στις αγορές ως προς τα ποσά και τον χρόνο αποπληρωμής. Αντίθετα με τους ισχυρισμούς του κ. Μάτσου, οι αγορές έκλεισαν για την Ελλάδα στις αρχές Απριλίου 2010 καθώς δεν είχαν

καμία διάθεση να αυξήσουν την έκθεσή τους σε Ελληνικό ρίσκο, ούτε καν να αναχρηματοδοτήσουν τα 10 δισ. ομολόγων ΕΔ που έληγαν στα μέσα Μαΐου 2010. Η υπογραφή του Μνημονίου και η εκταμίευση της πρώτης δόσης του δανείου επισπεύστηκαν ακριβώς για να αποτραπεί η άτακτη χρεοκοπία του Ελληνικού Δημοσίου. Ήδη από τον Ιανουάριο 2010 οι αγορές συνέκριναν την Ελλάδα με την Αργεντινή και την Ρωσία που είχαν πρόσφατα αναδιαρθρώσει το χρέος τους (διάγραμμα Bloomberg).

Ερχόμαστε τώρα σε δύο θέματα στα οποία ο κ. Μάτσος χάνει την καλή πίστη:

(1) Κατά τον κ. Μάτσο, "κεντρικής σημασίας είναι η παραδοχή της ότι το έλλειμμα του 2009 ουδέποτε αποτέλεσε αντικείμενο έρευνας της Επιτροπής και, συνεπώς, ουδέποτε αποτελούσε αντικείμενο των "Greek Statistics". Δεν είναι έτσι κ. Μάτσο. Το έλλειμμα του 2009 αποτέλεσε αντικείμενο τεσσάρων ειδικών μεθοδολογικών επισκέψεων της Eurostat το 2010 και οδήγησε στην τροποποίηση του Κανονισμού 479 της ΕΕ με τον Κανονισμό 679, που ενίσχυσε τις αρμοδιότητες της Eurostat να ελέγχει τα πρωτογενή στοιχεία. Αυτό είναι ξεκάθαρο στην έκθεση που ήδη δημοσιοποίησα στο προηγούμενο άρθρο μου και που ο κ. Μάτσος επέλεξε να αγνοήσει. Χαίρομαι πάντως που υπαναχώρησε από την αρχική του δήλωση ότι "κανένας ποτέ δεν ισχυρίστηκε πραγματικά ότι η κυβέρνηση Καραμανλή παρουσίασε ψευδή στοιχεία στην Ευρώπη", παραδεχόμενος ότι "υπήρχαν θέματα μόνον για τα ελλείμματα των ετών 2005 έως 2008 και παλαιότερων ετών".

(2) Όσον αφορά την αύξηση του ελλείματος του 2009 κατά 1,8% του ΑΕΠ (όχι 2,2%, κ. Μάτσο) στο 15,4%, ο κ. Μάτσος ισχυρίζεται ότι ο κ. Γεωργίου έθεσε θέμα ένταξης φορέων στη Γενική Κυβέρνηση εκ του μη όντος! Όπως όμως ο κ. Γεωργίου επανέλαβε στην συνέντευξή του στο ΒΗΜΑ της Κυριακής, η Eurostat -

ο μόνος θεσμός αρμόδιος για την πιστοποίηση των στατιστικών στοιχείων ΕΕ-έθεσε θέμα αναξιοπιστίας των Ελληνικών στοιχείων και εξ αυτού του λόγου, [όπως αναφέρει ρητά](#) η ανακοίνωση τύπου για τα στοιχεία που κοινοποιήθηκαν τον Απρίλιο 2010(): "Eurostat is expressing a reservation on the quality of the data reported by Greece, due to uncertainties on the surplus of social security funds for 2009, on the classification of some public entities and on the recording of off-market swaps".

Ο κ. Μάτσος, ως δικηγόρος και υπερασπιστής της νομιμότητας, θα έπρεπε να υποστηρίζει την εφαρμογή του Κανονισμού ΕΕ 2223/1996 και τις διευκρινιστικές μεθοδολογικές οδηγίες της Eurostat που εξηγούν λεπτομερώς ποιοί οργανισμοί του Δημοσίου πρέπει να περιλαμβάνονται στα ελλείμματα της Γενικής Κυβέρνησης: αυτοί των οποίων τα έσοδα πωλήσεων καλύπτουν λιγότερο από το 50% του κόστους παραγωγής επί σειρά τριών ετών. Έχει κανείς αντίρρηση ότι αυτό ισχύει για τον παγίως και βαρέως ζημιόγONO ΟΣΕ, ή τους υπόλοιπους φορείς του Δημοσίου που περιελήφθησαν στα ελλείμματα; Ο κ. Γεωργίου έχει επανειλημμένως δημοσιοποιήσει λεπτομερή στοιχεία.

Το βασικό συμπέρασμα από τη συζήτηση που ξεκίνησε με αφορμή την απαράδεκτη δίωξη του κ. Γεωργίου είναι ότι πρέπει επί τέλους να αφήσουμε κατά μέρος τις θεωρίες συνωμοσίας που επιρρίπτουν ευθύνες σε ξένους (Μέρκελ, Σόιμπλε, ΔΝΤ, Eurostat κλπ) ή σε μη πολιτικά πρόσωπα όπως ο κ. Γεωργίου, και να επικεντρωθούμε στα πραγματικά αίτια της κρίσης, που είναι η πελατειακή διαχείριση της εξουσίας σε όλη την διάρκεια της μεταπολίτευσης.

Είναι τουλάχιστον αστείο να ισχυριζόμαστε ότι οι Ελληνικές κυβερνήσεις θα μπορούσαν να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν ένα σχέδιο εξόδου από την κρίση χωρίς την συνδρομή της τρόικας και των Μνημονίων, διότι δεν διέθεταν ούτε την τεχνογνωσία ούτε την πολιτική βούληση (ούτε την χρηματοδότηση) για να το κάνουν. Τα μέτρα που ανακοίνωσε η κυβέρνηση Παπανδρέου τον Μάρτιο 2010 ήταν ασπιρίνη σε ασθενή που υποφέρει από καρκίνο. Προηγουμένως η κυβέρνηση Καραμανλή ζητούσε συναίνεση από την αντιπολίτευση για να παγώσει τους μισθούς στο Δημόσιο, που η ίδια είχε αυξήσει γενναιόδωρα. Δεν το τόλμησε τελικά, ενώ ταυτόχρονα μοίραζε προσλήψεις και επιδοτήσεις για ψηφοθηρικούς λόγους. Ακόμα και με την πίεση της τρόικας είμαστε η μόνη χώρα που διανύει τον έβδομο χρόνο υπαγωγής σε Μνημόνια χωρίς να διαφαίνεται η έξοδος από την κρίση! Πράξη συλλογικής αυτογνωσίας δεν είναι η αναζήτηση άλλοθι για την κρίση, αλλά η παραδοχή ότι για την υπαγωγή στο Μνημόνιο ευθύνονται η άθλια δημοσιονομική διαχείριση του παρελθόντος και η προσπάθεια συγκάλυψής της με Greek statistics.

** Η κα Μιράντα Ξαφά είναι senior scholar, Centre for International Governance Innovation (CIGI) και μέλος της ΔΕ της ΔΡΑΣΗΣ*